

ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
ФАКУЛЬТЕТ ІСТОРІЇ ТА МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН
Кафедра бізнес-адміністрування, маркетингу та менеджменту

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Декан факультету історії та
міжнародних відносин
/ Андрейко В. І./
«30» червня 2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЕКОНОМІКА ТА ФІНАНСИ ПІДПРИЄМСТВА

Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Галузь знань	07 Управління та адміністрування
Спеціальність	075 Маркетинг
Освітня програма	Маркетинг
Статус дисципліни	обов'язкова
Мова навчання	українська

Ужгород 2024

Робоча програма навчальної дисципліни «Економіка та фінанси підприємства» для здобувачів вищої освіти галузі знань 07 Управління та адміністрування спеціальності 075 Маркетинг освітньої програми Маркетинг.

Розробник:

Задорожна І.В. - к.е.н., доц., доцент кафедри бізнес-адміністрування, маркетингу та менеджменту;

Сойма С.Ю. - к.е.н., доц., доцент кафедри бізнес-адміністрування, маркетингу та менеджменту

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні кафедри *бізнес-адміністрування, маркетингу та менеджменту*

протокол № 13 від «28» червня 2024 р.

Завідувач кафедри Дюгованець О.М.

Схвалено науково-методичною комісією факультету історії та міжнародних відносин

протокол № 7 від «28» червня 2024 р.

Голова науково-методичної комісії Мишко С.А.

© Задорожна І.В., Сойма С.Ю. 2024 р.

© ДВНЗ «Ужгородський національний університет», 2024 р.

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС – 5	Рік підготовки:	
Загальна кількість годин – 150	2-тій	3-тій
Кількість модулів – 2	Семестр:	
Тижневих годин для денної форми навчання: 3 аудиторних: денної форми навчання – 74 години; заочної форми навчання – 22 годин самостійної роботи студента: денної форми навчання – 76 годин; заочної форми навчання – 128 годин	4-ий	6-ий
	Лекції:	
	42	12
	Практичні (семінарські):	
	32	10
Вид підсумкового контролю: екзамен	Лабораторні:	
	-	-
Форма підсумкового контролю: усне та письмове опитування	Самостійна робота:	
	76	128

2. МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою вивчення навчальної дисципліни «Економіка та фінанси підприємства» є формування у студентів сучасного економічного мислення і системи спеціальних знань про базові поняття щодо господарсько-фінансової діяльності підприємства, змісту її окремих напрямів та їх взаємозв'язку, системи показників, що її характеризують.

Основні завдання вивчення дисципліни «Економіка та фінанси підприємства» є теоретична та практична підготовка студентів з таких питань:

- підприємство як суб'єкт господарювання та основні напрями його господарсько-фінансової діяльності (операційна, інвестиційна, інноваційна, фінансова);
- методологічні та методичні засади планування діяльності підприємства;
- формування програми виробництва продукції та її реалізації, визначення виробничої потужності підприємства;
- визначення складових ресурсного потенціалу підприємства та шляхи його ефективного використання;
- теоретичні засади формування й використання трудових ресурсів підприємства та системи їх матеріального стимулювання;
- методичні підходи до їх аналізу та планування;
- теоретичні засади формування та використання майнових ресурсів (активів) підприємства, методичні підходи до їх аналізу та планування;
- теоретичні засади формування фінансових ресурсів (капіталу) підприємства, методичні підходи до їх аналізу та планування;
- механізм формування економічних результатів господарсько-фінансової діяльності підприємства;
- оцінка ефективності господарської діяльності та пошук шляхів її підвищення;
- сутність фінансового стану підприємства, його складові та методи оцінки;
- конкурентоспроможності підприємства та методи її оцінки;
- механізм розвитку підприємства, запобігання кризових явищ та банкрутства;
- забезпечення економічної безпеки підприємства.

Відповідно до освітньої програми, вивчення дисципліни сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких **компетентностей**:

Загальні компетентності:

ЗК 1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК 2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності та досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК 3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 4. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 5. Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків.

ЗК 6. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК 7. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 8. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.

ЗК 9. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК 10. Здатність спілкуватися іноземною мовою.

ЗК 11. Здатність працювати в команді.

ЗК 12. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань / видів економічної діяльності).

ЗК 13. Здатність працювати в міжнародному контексті.

ЗК 14. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

ЗК15. Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності.

Спеціальні компетентності:

СК 1. Здатність логічно і послідовно відтворювати отримані знання предметної області маркетингу.

СК 2. Здатність критично аналізувати й узагальнювати положення предметної області сучасного маркетингу.

СК 3. Здатність використовувати теоретичні положення маркетингу для інтерпретації та прогнозування явищ і процесів у маркетинговому середовищі.

СК 4. Здатність проваджувати маркетингову діяльність на основі розуміння сутності та змісту теорії маркетингу і функціональних зв'язків між її складовими.

СК 5. Здатність коректно застосовувати методи, прийоми та інструменти маркетингу.

СК 6. Здатність проводити маркетингові дослідження у різних сферах маркетингової діяльності.

СК 7. Здатність визначати вплив функціональних областей маркетингу на результати господарської діяльності ринкових суб'єктів.

СК 8. Здатність розробляти маркетингове забезпечення розвитку бізнесу в умовах невизначеності.

СК 9. Здатність використовувати інструментарій маркетингу в інноваційній діяльності.

СК 10. Здатність використовувати маркетингові інформаційні системи в ухваленні маркетингових рішень і розробляти рекомендації щодо підвищення їх ефективності.

СК 11. Здатність аналізувати поведінку ринкових суб'єктів та визначати особливості функціонування ринків.

СК 12. Здатність обґрунтовувати, презентувати і впроваджувати результати досліджень у сфері маркетингу.

СК 13. Здатність планування і провадження ефективної маркетингової діяльності ринкового суб'єкта в крос-функціональному розрізі.

СК 14. Здатність пропонувати вдосконалення щодо функцій маркетингової діяльності.

3. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Передумовами вивчення навчальної дисципліни «**Економіка та фінанси підприємства**» є опанування таких навчальних дисциплін (НД) освітньої програми (ОП):

Шифр ОК 2 за ОП Історія економіки та економічної думки;

Шифр ОК 3 за ОП Основи економіки та підприємництва;

Шифр ОК 10 за ОП Мікроекономіка;

Шифр ОК 13 за ОП Макроекономіка.

4. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Відповідно до освітньої програми «**Маркетинг**», вивчення навчальної дисципліни повинно забезпечити досягнення здобувачами вищої освіти таких програмних результатів навчання (ПРН):

Програмні результати навчання	Шифр ПРН
Демонструвати знання і розуміння теоретичних основ та принципів провадження маркетингової діяльності.	ПРН1
Аналізувати і прогнозувати ринкові явища та процеси на основі застосування фундаментальних принципів, теоретичних знань і прикладних навичок здійснення маркетингової діяльності.	ПРН2
Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань у сфері маркетингу.	ПРН3

Збирати та аналізувати необхідну інформацію, розраховувати економічні та маркетингові показники, обґрунтовувати управлінські рішення на основі використання необхідного аналітичного й методичного інструментарію.	ПРН4
Виявляти й аналізувати ключові характеристики маркетингових систем різного рівня, а також особливості поведінки їх суб'єктів.	ПРН5
Визначати функціональні області маркетингової діяльності ринкового суб'єкта та їх взаємозв'язки в системі управління, розраховувати відповідні показники, які характеризують результативність такої діяльності.	ПРН6
Використовувати цифрові інформаційні та комунікаційні технології, а також програмні продукти, необхідні для належного провадження маркетингової діяльності та практичного застосування маркетингового інструментарію.	ПРН7
Застосовувати інноваційні підходи щодо провадження маркетингової діяльності ринкового суб'єкта, гнучко адаптуватися до змін маркетингового середовища.	ПРН8
Оцінювати ризики провадження маркетингової діяльності, встановлювати рівень невизначеності маркетингового середовища при прийнятті управлінських рішень.	ПРН9
Пояснювати інформацію, ідеї, проблеми та альтернативні варіанти прийняття управлінських рішень фахівцям і нефахівцям у сфері маркетингу, представникам різних структурних підрозділів ринкового суб'єкта.	ПРН10
Демонструвати вміння застосовувати міждисциплінарний підхід і здійснювати маркетингові функції ринкового суб'єкта.	ПРН11
Виявляти навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань, бути критичним і самокритичним.	ПРН12
Відповідати за результати своєї діяльності, виявляти навички підприємницької та управлінської ініціативи.	ПРН13
Виконувати функціональні обов'язки в групі, пропонувати обґрунтовані маркетингові рішення.	ПРН14
Діяти соціально відповідально та громадсько свідомо на основі етичних принципів маркетингу, поваги до культурного різноманіття та цінностей громадянського суспільства з дотриманням прав і свобод особистості.	ПРН15
Відповідати вимогам, які висуваються до сучасного маркетолога, підвищувати рівень особистої професійної підготовки.	ПРН16
Демонструвати навички письмової та усної професійної комунікації державною й іноземною мовами, а також належного використання професійної термінології.	ПРН17
Демонструвати відповідальність у ставленні до моральних, культурних, наукових цінностей і досягнень суспільства у професійній маркетинговій діяльності.	ПРН18

Очікувані результати навчання, які повинні бути досягнуті здобувачами освіти після опанування навчальної дисципліни «Економіка та фінанси підприємства»:

Очікувані результати навчання з дисципліни:	Шифр ПРН
Знати теоретичні засади та розуміти принципи маркетингової діяльності та вміти їх використовувати.	ПРН1
Знати фундаментальні принципи, теоретичні основи та прикладні навички здійснення маркетингової діяльності та вміти використовувати їх при аналізуванні та прогнозуванні ринкових явищ і процесів.	ПРН2
вміти застосовувати отримані теоретичні та практичні знання з маркетингу в товарній діяльності підприємства.	ПРН3
Після вивчення дисципліни студенти зможуть ефективно збирати та аналізувати необхідну маркетингову інформацію, коректно розраховувати економічні та маркетингові показники, а також обґрунтовувати свої управлінські рішення, використовуючи відповідний аналітичний та методичний інструментарій.	ПРН4

Вміти виявляти й аналізувати основні характеристики маркетингових систем різного рівня, знати особливості поведінки їх суб'єктів.	ПРН5
Вміти визначати функціональні напрямки маркетингової діяльності господарюючого суб'єкта та знати встановлювати їх взаємозв'язки в системі управління, вміти розраховувати відповідні показники, які характеризують результативність такої діяльності.	ПРН6
Володіти і бути здатним використовувати цифрові інформаційні та комунікаційні технології, а також застосовувати програмні продукти, необхідні для належного провадження маркетингової діяльності та практичного застосування маркетингового інструментарію.	ПРН7
Студенти зможуть застосовувати інноваційні підходи до проведення маркетингових досліджень, що дозволить їм ефективно впроваджувати маркетингову діяльність ринкового суб'єкта та гнучко адаптуватися до постійних змін маркетингового середовища.	ПРН8
Після опанування курсу студенти зможуть точно оцінювати ризики, пов'язані з проведенням маркетингових досліджень та впровадженням маркетингової діяльності, а також встановлювати рівень невизначеності маркетингового середовища, що необхідно для прийняття зважених управлінських рішень.	ПРН9
Вміти пояснювати інформацію, ідеї, проблеми й альтернативні варіанти прийняття управлінських рішень фахівцям і нефахівцям у сфері маркетингу, представникам різних структурних підрозділів ринкового суб'єкта.	ПРН10
Вміти застосовувати міждисциплінарний підхід і здійснювати маркетингові функції ринкового суб'єкта	ПРН11
Вміти виявляти навички самостійної роботи, володіти гнучким мисленням, бути відкритим до здобуття нових знань, бути критичним до інших і самокритичним до себе при здійснюванні маркетингового аналізу та аудиту.	ПРН12
Спілкуватись в усній та письмовій формі державною та іноземною мовами.	ПРН13
Вміти виконувати свої функціональні обов'язки в групі та бути здатним пропонувати обґрунтовані маркетингові рішення.	ПРН14
Здатність діяти соціально відповідально та громадсько свідомо на основі етичних міркувань (мотивів), мати повагу до різноманітності та міжкультурності з урахуванням асиметрії глобального економічного розвитку та сучасних глобальних проблем людства.	ПРН15
Намагатися відповідати вимогам, які висуваються до сучасного маркетолога, постійно підвищувати рівень особистої професійної підготовки.	ПРН16
Вміти демонструвати навички письмової та усної професійної комунікації державною й іноземною мовами, а також вміти належно використовувати професійну термінологію.	ПРН17
Бути відповідальним у відношенні до моральних, культурних, наукових цінностей і досягнень суспільства у здійснюваній професійній маркетинговій діяльності.	ПРН18

5. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання з навчальної дисципліни є:

➤ Застосування стандартних методів навчання:

- лекції (інформаційні, аналітичні, проблемні, із застосуванням ігрових методів), в тому числі з використанням мультимедійного забезпечення та інших ТЗН;

- практичні заняття;
- індивідуальні завдання;
- самостійну роботу студентів;
- поточне тестування та опитування;
- розв'язання розрахунково-аналітичних завдань;
- диспути, дискусії та інші форми навчання (стандартизовані тести, аналітичні звіти та доповіді, презентації та виступи на наукових заходах).

Форми контролю та критерії оцінювання результатів навчання

Поточний контроль здійснюється під час проведення семінарських занять (включає, в тому числі, перевірку якості підготовки завдань, які винесені на самостійне вивчення та виконання) і має на меті перевірку рівня підготовленості студента.

Формами проведення поточного контролю з дисципліни є:

- 1) усні опитування на семінарських заняттях;
- 2) поточне тестування та опитування;
- 3) розв'язання розрахунково-аналітичних завдань;
- 4) участь в обговоренні питань на семінарах;
- 5) якість пошуку необхідної літератури тощо.

Модульний контроль – процедура визначення рівня засвоєння студентом навчального матеріалу відповідної дисципліни. Модульний контроль з дисципліни «Економіка підприємства» проводиться у письмовій формі. Кількість модульних контрольних робіт на дисципліну – 2, який складається з двох змістовних модулів. Форма модульного контролю: тести, завдання і задача.

Підсумковий контроль проводиться з метою оцінки результатів навчання. Завданням підсумкового контролю є перевірка глибини засвоєння студентом програмного матеріалу дисципліни, логіки та взаємозв'язків між окремими її розділами, здатність творчого використання набутих знань, умінь сформулювати своє ставлення до певної проблеми, що впливає зі змісту дисципліни тощо. Підсумковий контроль з дисципліни «Економіка підприємства» проводиться у формі екзамену. Форма підсумкового семестрового контролю: письмово-усні завдання згідно розроблених екзаменаційних білетів.

Здобувач вищої освіти має право на неформальну освіту та можливість перезарахування результатів навчання набутих у неформальній освіті згідно відповідного «Положення про порядок визнання в ДВНЗ «УжНУ» результатів навчання, здобутих у неформальній освіті» (затверджено Наказом ректора ДВНЗ «УжНУ» №160/01-04 від 03.03.2020 р.).

Оцінка знань, умінь і практичних навичок студента з навчальної дисципліни «Економіка підприємства» здійснюється відповідно до графіку (табл. 5.1).

Таблиця 5.1

Модуль 1,2, 2 курс, 2 семестр	
Поточний контроль за змістовим модулем №1	
Поточний контроль за змістовим модулем №2	
Підсумковий контроль за семестр: екзамен	

Студенти вивчають дисципліну «Економіка підприємства» протягом одного семестру, тобто один модуль, який складається з двох змістовних модулів. Після виконання змістового модуля (відвідування лекцій, практичних занять і виконання самостійної та індивідуальної роботи) здійснюється поточний контроль – модульна контрольна робота.

Таблиця 5.2

	Модульна контрольна робота	Оцінка за роботу на практичних заняттях	Самостійна та індивідуальна робота студента	Всього
ЗМ №1	50 балів	40 балів	10 балів	100 балів
ЗМ №2	50 балів	40 балів	10 балів	100 балів
<i>Екзамен (2 семестр) Середня арифметична сума ЗМ №1 і ЗМ №2</i>				<i>100 балів</i>

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи

Поточне та підсумкове оцінювання знань студентів здійснюється за **100 бальною системою за кожний модуль**. З цих 100 балів 50%, тобто **50 балів відводиться на оцінювання модульних контролів в усній, письмовій або письмово-усній формі викладачем в аудиторії**. Решта **50 балів** також виставляє викладач на підставі результатів перевірки рівня засвоєння теоретичного матеріалу дисципліни (теоретичний компонент оцінки, який складається з сумарних результатів проведених викладачем опитувань студентів і контрольних робіт) та індивідуальної роботи студента (практичний компонент – розв’язання задач, реферат, есе, складання термінологічного словника тощо). Теоретична компонента оцінюється в **40 балів**, а практична – **10**.

Семестрова оцінка виставляється або за результатом модульного контролю (наприклад, студент за результатом модульного контролю набрав 75 (за шкалою ECTS – «С») – за розширеною національною шкалою – «добре»), **або підсумкового контролю** (екзамен).

Студент, який у результаті поточного оцінювання, або підсумкового контролю за змістовними модулями отримав більше **60 балів і отриманий бал його влаштовує**, має право не складати залік із дисципліни. У такому випадку в заліково-екзаменаційну відомість заноситься загальна підсумкова оцінка. При умові, що студент(ка) хоче покращити підсумкову оцінку за модуль з дисципліни, він (вона) має складати екзамен.

Таблиця 5.3

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 1,2)

Поточне оцінювання та самостійна робота					Модульна контрольна робота		Сума				
Модуль 1, 2 семестр											
Змістовий модуль № 1 (50 балів)					Індивідуальна робота	Модульний контроль № 1	100 балів				
Тема 1	Тема 2	Тема 3	Тема 4	Тема 5	Тема 6	Тема 7		Тема 8	Тема 9	10 балів	Теми 1-9
8	8	8	8	8	8	8	8	8	50 балів	50 балів	
Змістовий модуль № 2 (50 балів)					Індивідуальна робота	Модульний контроль № 2	100 балів				
Тема 10	Тема 11	Тема 12	Тема 13	Тема 14	Тема 15	Тема 16		10 балів	Теми 10-16	10 балів	Теми 10-16
8	8	8	8	8	8	8	50 балів	50 балів	50 балів	50 балів	
<i>Підсумковий контроль: екзамен 100 балів</i>											

Поточне оцінювання за два змістовні модулі здійснюється за трьома складовими:

- контроль систематичності й активності роботи студента протягом семестру (**40 балів**);
- контроль самостійної та індивідуальної роботи (**10 балів**);
- контроль за виконанням модульного завдання (**50 балів**).

Оцінювання модульних завдань. Після виконання програми змістового модулю у визначений деканатом термін здійснюється **поточний модульний контроль у письмовій, усній чи письмово-усній формі**, який оцінюється у межах від **1 до 50 балів**. Якщо з об’єктивних причин студент не пройшов модульний контроль у визначений термін, то він має право з дозволу деканату пройти його протягом двох тижнів після виникнення заборгованості. Викладач за індивідуальну роботу та активність студента під час занять з даної дисципліни на протязі семестру використовує **50-бальну** систему оцінювання – 10 (практична компонента) і 40 балів (теоретична компонента) відповідно.

Критерії оцінювання підсумкового семестрового контролю

Підсумкове оцінювання здійснюється у формі екзамену. До них допускаються всі студенти, за виключенням тих, які не виконали елементи навчального плану.

Студент, який в результаті підсумкового оцінювання отримав менше **60 балів зобов’язаний** складати екзамен із дисципліни. У разі, коли відповіді студента під час заліку

оцінені менш ніж **60 балів**, він (вона) рахуються такими, що не здали підсумковий контроль. При цьому результати поточного контролю не враховуються.

Оцінювання навчальних досягнень студентів здійснюється за шкалою, наведеною в таблиці 5.4:

Таблиця 5.4

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проєкту (роботи), практики	для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Оцінювання самостійної роботи – підготовки і захисту рефератів та анотованих аналітичних оглядів наукових статей і публікацій у періодичних виданнях, а також монографіях і збірниках наукових праць.

Оцінка за будь-який вид самостійної роботи складається з трьох складових: 1) актуальна тематика обраної теми, 2) впевнений захист, 3) виконаний згідно наданих вище вимог – така робота заслуговує на **10 балів**.

Оцінювання індивідуальної (самостійної) роботи здійснюється у кожному змістовному модулі. Для оцінки представляються такі види робіт, які оцінюються в 10 балів: або підготовка рефератів, доповідей тощо, або поглиблене опрацювання першоджерел і наукових статей, або виконання індивідуальних контрольних, практичних і ситуаційних завдань.

Оцінювання активності під час аудиторних занять здійснюється у межах **40 балів** у кожному змістовному модулі:

- 31-40 балів – відвідано не менше 90% лабораторних і практичних занять та отримано оцінки «добре», «відмінно»;

- 21-30 балів – відвідано не менше 75% лабораторних і практичних занять та отримано оцінки «добре», «відмінно»;

- 11-20 балів – відвідано не менше 60% лабораторних і практичних занять та отримано оцінки «задовільно», «добре», «відмінно»;

- 1-10 балів – відвідано не менше 50% лабораторних і практичних занять та отримано оцінки «задовільно», «добре».

Якщо з об'єктивних причин студент не пройшов модульний контроль у визначений термін, то він має право з дозволу деканату пройти його протягом двох тижнів після виникнення заборгованості.

Модульний контроль та екзамен приймаються у письмо-усній формі, для чого розробляються варіанти завдань та екзаменаційні білети.

Таблиця 5.5

Оцінювання окремих видів навчальної роботи з дисципліни

Вид діяльності здобувача вищої освіти	Змістовний модуль 1		Змістовний модуль 2	
	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)
Практичні (семінарські) заняття	5×8 балів	40	5×8 балів	40
Письмове тестування при тематичному оцінюванні				

Презентація, есе, індивідуальне завдання	1	10	1	10
Модульна контрольна робота	1	50	1	50
Разом		100		100

Особливості використання засобів діагностики та контролю за умов дистанційного навчання

В умовах використання формату онлайн-навчання (дистанційного навчання) із застосуванням корпоративної мережі Google Meet названі засоби, методи і форми визначаються за домовленістю зі студентським колективом і, в залежності від зручного виду взаємодії, застосовуються з допомогою існуючих функцій групових чатів та відео-конференцій.

Для ефективного засвоєння тематики є можливість демонстрації необхідних матеріалів на робочому столі комп'ютерного технічного засобу під час занять і семінарів.

Зокрема, у разі потреби, під час онлайн-заняття можна надати доступ до свого екрану, щоб показати презентації або іншу тематичну інформацію на робочому столі.

Планування лекційних і семінарських занять, модульних контрольних робіт, звітування за індивідуальну та іншу передбачену програмою роботу зі студентами, а також підсумкова перевірка знань у формі іспиту (екзамену) здійснюється заздалегідь за допомогою прив'язки до гугл-календаря. Синхронізація запланованих заходів виконується автоматично на всіх зручних для їх проведення пристроях.

6. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

6.1. Зміст навчальної дисципліни

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1

Тема 1. Підприємство в соціально орієнтованій ринковій економіці

Підприємництво як сучасна форма господарювання. Принципи здійснення, форми, типи і моделі підприємницької діяльності. Правове забезпечення підприємництва. Виробнича та посередницька діяльність. Підприємницькі договори (контракти, угоди). Структура договорів і порядок їх укладання. Типовий зміст, загальні й специфічні умови договору. Формулювання конкретних умов договору.

Тема 2. Види підприємств, їх організаційно-правові форми

Поняття підприємства, цілі і завдання його створення. Підприємство як господарча система і форма реалізації підприємництва. Правові засади функціонування підприємств. Господарський Кодекс України, його основні положення. Статут підприємства. Генеральна тарифна угода й колективний договір.

Класифікація підприємств: за метою та характером діяльності; за формами власності; за чисельністю працюючих; правовим статусом та формами господарювання; за технологічною і територіальною цілісністю; за галузево-функціональним видом діяльності.

Об'єднання підприємств: асоціації, корпорації, консорціуми, концерни, картелі, синдикати, трести, холдинги, промислово-фінансові групи. Тенденції розвитку підприємств та їх об'єднань в сучасних умовах.

Тема 3. Структура, управління та зовнішнє середовище підприємства

Сутнісна характеристика структури підприємства. Виробнича структура підприємства та її види. Чинники формування й зміни виробничої структури підприємства. Характеристика загальної структури підприємства.

Об'єктивна необхідність і поняття управління суб'єктами господарювання. Планування, організація, мотивація, контроль як основні функції управління підприємствами. Принципи та методи управління підприємством. Організаційна структура управління підприємством. Типи

організаційних структур управління.

Характеристика та фактори зовнішнього середовища функціонування підприємства. Вплив макросередовища на господарську діяльність підприємства. Вплив мікросередовища на господарську діяльність підприємства.

Формування підприємницького середовища. Активізація підприємницької діяльності в Україні.

Тема 4. Напрями діяльності та планування роботи підприємства

Напрями та види діяльності підприємства. Операційна діяльність підприємства. Основні положення теорії організації виробництва. Мета, функції та завдання матеріально-технічного забезпечення підприємства. Комерційно-збутова та маркетингова діяльність підприємства, її завдання та функції. Інвестиційно-інноваційна діяльність підприємства. Сутність фінансової діяльності підприємства.

Прогнозування як наукове обґрунтування можливого стану суб'єктів господарювання у майбутньому, а також альтернативних шляхів і строків досягнення цього стану. Мета, ознаки, об'єкти й принципи прогнозування.

Методологічні основи планування. Планування як домінуюча функція управління, принципи планування. Система планів підприємства. Методи планування діяльності та розвитку підприємства.

Сутність та основні етапи стратегічного планування на підприємстві. Бізнес-планування: сутність і призначення. Стадії формування, логіка розробки й поліваріантність структури бізнес-плану. Типовий зміст і методика розробки окремих розділів бізнес-плану. Тактичне планування діяльності підприємства. Відмінність тактичного планування від стратегічного. Оперативне планування поточної діяльності: суть і завдання. Розробка оперативних планів та графіків виробництва. Проблеми удосконалення внутрішньо-фірмового планування за умов ринкової системи господарювання.

Тема 5. Продукція підприємства та її якість

Сутність, функції та сегментування ринку. Загальна сутнісна характеристика продукції, її класифікація й вимірники обсягу. Номенклатура й асортимент продукції (послуг). Валова, товарна, чиста й реалізована продукція.

Якість продукції (послуг) як економічна категорія. Показники й методи оцінки якості продукції (послуг). Поняття й визначення рівня конкурентоспроможності продукції вітчизняних підприємств на ринку. Стандартизація та сертифікація продукції: складові елементи й принципи здійснення. Економічна і соціальна ефективність стандартизації та сертифікації продукції. Державний нагляд за дотриманням вимог стандартів.

Тема 6. Виробнича програма, потужність та техніко-технологічна база підприємства

Зміст, завдання та місце виробничої програми в системі господарських планів підприємства. Методичні інструменти аналізу виробничої програми. Основні етапи та методи планування виробничої програми. Схема формування виробничої програми підприємства, її ресурсне обґрунтування.

Змістова характеристика матеріально-технічного забезпечення (МТЗ). Форми і системи МТЗ. Обчислення потреби в матеріалах. Запаси матеріалів та їх регулювання. Оптимізація партій поставки матеріалів.

Поняття виробничої потужності підприємства. Методи визначення виробничої потужності підприємства та її показники. Фактори, що впливають на збільшення виробничої потужності підприємства та резерви поліпшення її використання.

Поняття і значення техніко-технологічної бази виробництва. Складники техніко-технологічної бази, найефективніші способи її формування на підприємстві. Особливості формування виробничої бази на підприємствах різних галузей.

Загальна характеристика, види та чинники формування (нaroщування) виробничої потужності підприємства. Основні методичні принципи розрахунку виробничої потужності

підприємства.

Тема 7. Ресурсний потенціал та трудові ресурси підприємства

Поняття та види економічних ресурсів. Ресурсний потенціал підприємства: суть та складові елементи. Напрямки підвищення використання ресурсного потенціалу підприємства

Поняття персоналу в контексті економічних понять трудових ресурсів, кадрів, трудового потенціалу та ін. Категорії персоналу підприємства (керівники, спеціалісти, службовці, робітники). Поділ персоналу за професіями і кваліфікацією. Визначення чисельності окремих категорій працівників. Кадрова політика й система управління персоналом підприємств. Сучасні вимоги держави й фірми до ділових якостей різних категорій персоналу.

Особливості систем управління у фірмах економічно розвинутих зарубіжних країн. Продуктивність праці як економічна категорія. Методичні підходи до розрахунку продуктивності праці на виробничих підприємствах. Чинники зростання продуктивності праці. Мотивація як процес стимулювання людей до ефективної трудової діяльності. Методи мотивації трудової діяльності.

Поняття оплати праці. Основна заробітна плата й додаткова оплата праці. Функції оплати праці та їх реалізація. Мінімальна заробітна плата. Тарифна система. Єдина тарифна система розрядів і коефіцієнтів з оплати праці. Диференціація оплати праці за певними ознаками. Оплата праці керівників, спеціалістів і службовців. Форми й системи оплати праці робітників. Вибір форм і систем оплати праці на підприємствах різних форм власності. Можливість колективних форм організації та оплати праці. Сучасна державна політика оплати праці. Механізм державного регулювання оплати праці та соціального захисту.

Тема 8. Активи підприємства: основні та оборотні засоби

Матеріальні активи як сукупність виробничих фондів та іншого майна підприємства. Поділ виробничих фондів на основні й оборотні, їх роль у здійсненні процесу виробництва продукції або надання послуг. Майно підприємства соціального призначення.

Класифікація основних фондів за ознакою функціонального призначення та участі у виробничих процесах. Структура основних фондів та її види. Первісна, відновна й залишкова вартість основних фондів. Відтворення основних виробничих фондів. Характеристика процесу відтворення основних фондів. Розширене відтворення основних фондів за допомогою їх технічного переозброєння, реконструкції, розширення і нового будівництва. Фізичне (матеріальне) та економічне спрацювання основних фондів. Техніко-економічне старіння засобів праці та його наслідки. Амортизація основних фондів та методи її нарахування. Система показників ефективності відтворення та використання основних фондів підприємства. Шляхи підвищення ефективності використання основних виробничих фондів.

Елементний склад оборотних фондів. Характеристика виробничих запасів, напівфабрикатів власного виготовлення, незавершеного виробництва, витрат майбутніх періодів.

Показники та шляхи кращого використання матеріальних ресурсів.

Сутнісна характеристика оборотних коштів як сукупності поточних витрат фінансових коштів. Виокремлення оборотних коштів, що обслуговують сфери виробництва й обігу. Нормовані й ненормовані оборотні кошти.

Призначення нормування (розрахунку нормативів) оборотних коштів. Методи розрахунку нормативів оборотних коштів (аналітичний, коефіцієнтний, прямого рахунку). Основні показники рівня ефективності використання оборотних коштів: коефіцієнти оборотності (кількість оборотів) й завантаження, тривалість одного обороту, рентабельність; методика їх розрахунку.

Шляхи прискорення оборотності оборотних коштів. Поняття, види та особливості нематеріальних ресурсів. Об'єкти інтелектуальної та промислової власності. Характеристика інших нематеріальних ресурсів. Нематеріальні активи. Основні риси та особливості. Оцінювання вартості нематеріальних активів.

Тема 9. Інвестиційні ресурси та інноваційна діяльність підприємства

Сутність, характеристика інвестицій як найважливішого фінансового ресурсу для створення, функціонування й розвитку суб'єктів господарювання. Класифікація інвестицій підприємства. Джерела формування реальних інвестицій.

Роль фінансових інвестицій у системі господарювання. Види цінних паперів, порядок їх випуску й обігу. Державне регулювання й масштаби обігу цінних паперів в Україні. Загальні положення методології визначення ефективності виробничих і фінансових інвестицій.

Сукупність чинників, що впливають на рівень ефективності інвестицій. Основні організаційно-економічні чинники підвищення ефективності використання капітальних вкладень. Економічне обґрунтування інвестиційних проектів різних суб'єктів господарювання. Стисла характеристика інвестиційного проекту.

Загальна характеристика інноваційної діяльності та інноваційних процесів. Локальні й глобальні новинки (нововведення). Взаємозв'язок між окремими видами інноваційних процесів.

Організаційні форми інноваційної діяльності. Інноваційна політика підприємства. Методика визначення ефективності технічних нововведень. Народногосподарський і внутрішньогосподарський (комерційний) економічний ефект від створення новинок і використання нововведень.

Тема 10. Витрати на виробництво та реалізацію продукції

Поточні витрати, собівартість продукції як комплексний економічний показник. Включення поточних витрат виробництва до собівартості продукції (послуг). Класифікація витрат на виробництво за окремими ознаками (ступенем однорідності, зв'язком з обсягом виробництва, способом обчислення на одиницю продукції). Структура поточних витрат за окремими групами первинних елементів на підприємствах різних галузей і тенденція її зміни з часом.

Зміст і методика обчислення кошторису виробництва. Розрахунки кошторису виробництва за окремими економічними елементами.

Калькулювання та його місце в економічних розрахунках. Об'єкти калькулювання й калькуляційні одиниці.

Обґрунтування й вибір стратегії зниження поточних витрат на підприємствах України.

Поняття, роль і функції ціни в ринковій економіці. Види цін та сфери їх застосування. Методи встановлення ціни: собівартість плюс прибуток; забезпечення фіксованої величини прибутку; за рівнем поточних цін (конкуренції); за рівнем попиту тощо. Шляхи вдосконалення ціноутворення на продукцію (послуги) в Україні.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2.

Тема 11. Фінансово-економічні результати діяльності підприємства

Прибуток і дохід як основні показники фінансових результатів діяльності підприємства. Джерела формування загальної величини прибутку (доходу) підприємства. Типова схема використання прибутку (доходу) підприємства.

Рентабельність як відносний показник ефективності діяльності підприємства. Загальна характеристика рентабельності застосовуваних (інвестованих) ресурсів. Обчислення рентабельності: виробничих фондів (виробництва); сукупних активів; власного (акціонерного) капіталу. Рентабельність певного обсягу продукції та окремих виробів. Динаміка і способи підвищення рентабельності на підприємствах різних галузей економіки України.

Суть і методичні підходи до оцінки загального фінансово-економічного стану підприємства. Оцінка прибутковості, ліквідності, оборотності, стабільності та ділової активності.

Економічна суть і загальний методологічний підхід до вимірювання ефективності виробництва, господарської діяльності підприємства. Класифікація чинників зростання ефективності виробництва за певними ознаками: видами витрат і ресурсів (джерелами зростання); напрямками розвитку й удосконалення виробництва; місцем реалізації в системі управління виробництвом.

Тема 12. Фінанси підприємства та фінансовий механізм

Принципи організації фінансів підприємства. Фінансовий механізм підприємства та характеристика його елементів. Механізм державного та ринкового регулювання фінансів підприємства.

Тема 13. Фінансова діяльність та кредитування підприємства

Фінансова діяльність суб'єктів господарювання: сутність, принципи та особливості організації. Фінансова діяльність приватних підприємств. Особливості фінансової діяльності товариств обмеженою відповідальністю, командитних і повних товариств. Фінансова діяльність акціонерних товариств.

Суть і форми кредитування підприємств банківськими установами. Принципи та функції кредитування. Етапи процесу кредитування. Методика оцінки кредитоспроможності позичальника. Характеристика форм і видів комерційного кредиту.

Тема 14. Фінансове забезпечення відтворення основних фондів

Капітальні вкладення підприємства: економічна сутність, структура. Джерела фінансування капітальних вкладень підприємства. Бюджетування капітальних вкладень підприємства. Методи і показники оцінки ефективності капітальних вкладень підприємства.

Тема 15. Система грошових розрахунків та фінансовий стан підприємства

Грошовий оборот підприємства, його сутність та функції. Грошові розрахунки в діяльності підприємств. Безготівкові операції та розрахунки: поняття та класифікація. Форми безготівкових розрахунків. Принципи ведення підприємством касових операцій. Система готівкових розрахунків.

Поняття та елементи фінансового стану підприємства. Оцінювання вартості підприємства. Завдання, принципи та етапи експертної оцінки вартості підприємства. Загальна характеристика методів оцінки вартості майна. Дохідний метод оцінки вартості підприємства. Майновий метод оцінки вартості підприємства. Ринковий підхід до оцінки вартості підприємства.

Оцінка ефективності функціонування підприємства. Інформаційне забезпечення оцінки ефективності функціонування підприємства. Комплексний аналіз стану підприємства за допомогою фінансових коефіцієнтів: Оцінка майнового стану підприємства. Аналіз показників ліквідності підприємства. Оцінка показників фінансової стійкості.

Тема 16. Економічна безпека та антикризова діяльність підприємства

Суть механізму санації (фінансово-економічного оздоровлення) та її цілі. Програма санаційних заходів фінансово-економічного характеру. Особливості державної підтримки проведення санації потенційно конкурентоспроможних підприємств. Практика й ефективність санації суб'єктів господарювання в Україні. Можливі загрози економічній безпеці суб'єкта господарювання. Основні ознаки достатнього рівня економічної безпеки підприємства за умов ринкової системи господарювання.

Обґрунтування стратегії створення належної економічної безпеки підприємства. Основні групи чинників, що формують відповідний рівень економічної безпеки підприємства. Антикризова діяльність і банкрутство підприємств. Причини й симптоми банкрутства. Визначення зон ризику та реакція підприємства на настання кризового фінансово-економічного стану. Класифікація чинників, що сприяють банкрутству. Процедура оголошення банкрутства в засобах масової інформації.

**6.2. Структура навчальної дисципліни
спеціальність 075 «Маркетинг»
(денна форма навчання)**

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	Форма навчання:					
	Усього	у тому числі денна				
		лекції	практичні (семінарські)	лабораторні	індивідуальна робота	самостійна робота
4-й семестр						
Змістовий модуль 1.						
Тема 1. Підприємство в соціально орієнтованій ринковій економіці	7	2				5
Тема 2. Види підприємств та їх організаційно-правові форми	8	2	2	-		4
Тема 3. Структура, управління та зовнішнє середовище підприємства	10	4	2			4
Тема 4. Напрями діяльності та планування роботи підприємства	8	2	2			4
Тема 5. Продукція підприємства та її якість	8	2	2			4
Тема 6. Виробнича програма, потужність та техніко-технологічна база підприємства	12	4	4			4
Тема 7. Ресурсний потенціал та трудові ресурси підприємства	8	2	2			4
Тема 8. Активи підприємства: основні та оборотні засоби	8	2	2			4
Тема 9. Інвестиційні ресурси та інноваційна діяльність підприємства	10	4	2			4
Тема 10. Витрати на виробництво та реалізацію продукції	8	2	2			4
Разом за модуль	87	26	20			41
Змістовий модуль 2						
Тема 11. Фінансово-економічні результати діяльності підприємства	10	2	2			6
Тема 12. Фінанси підприємства та фінансовий механізм	10	2	2			6
Тема 13. Фінансова діяльність та кредитування підприємства	12	4	2			6
Тема 14. Фінансове забезпечення відтворення основних фондів	10	2	2			6
Тема 15. Система грошових розрахунків та фінансовий стан підприємства	10	2	2			6
Тема 16. Економічна безпека та антикризова діяльність підприємства	11	4	2			5
Разом за модуль	63	16	12			35
Разом за семестр	150	42	32			76

**спеціальність 075 «Маркетинг»
(заочна форма навчання)**

	Кількість годин		
	лекції	практичні заняття	самостійна робота
Змістовий модуль 1.			
Тема 1. Підприємство в соціально орієнтованій ринковій економіці	1	-	8
Тема 2. Види підприємств та їх організаційно-правові форми	1	1	8
Тема 3. Структура, управління та зовнішнє середовище підприємства	1	1	8
Тема 4. Напрями діяльності та планування роботи підприємства	1	1	8
Тема 5. Продукція підприємства та її якість	1	1	8
Тема 6. Виробнича програма, потужність та техніко-технологічна база підприємства	1	1	8
Тема 7. Ресурсний потенціал та трудові ресурси підприємства	1	1	8
Тема 8. Активи підприємства: основні та оборотні засоби	1	-	8
Тема 9. Інвестиційні ресурси та інноваційна діяльність підприємства	-	-	8
Тема 10. Витрати на виробництво та реалізацію продукції	-	-	8
Змістовий модуль 2.			
Тема 11. Фінансово-економічні результати діяльності підприємства	1	1	8
Тема 12. Фінанси підприємства та фінансовий механізм	1	1	8
Тема 13. Фінансова діяльність та кредитування підприємства	1	1	8
Тема 14. Фінансове забезпечення відтворення основних фондів	1	1	8
Тема 15. Система грошових розрахунків та фінансовий стан підприємства	-	-	8
Тема 16. Економічна безпека та антикризова діяльність підприємства	-	-	8
РАЗОМ	12	10	128

6.3. Теми практичних (семінарських, лабораторних) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Тема 1. Підприємство в соціально орієнтованій ринковій економіці		-
2	Тема 2. Види підприємств та їх організаційно-правові форми	2	1

3	Тема 3. Структура, управління та зовнішнє середовище підприємства	2	1
4	Тема 4. Напрями діяльності та планування роботи підприємства	2	1
5	Тема 5. Продукція підприємства та її якість	2	1
6	Тема 6. Виробнича програма, потужність та техніко-технологічна база підприємства	4	1
7	Тема 7. Ресурсний потенціал та трудові ресурси підприємства	2	1
8	Тема 8. Активи підприємства: основні та оборотні засоби	2	-
9	Тема 9. Інвестиційні ресурси та інноваційна діяльність підприємства	2	-
10	Тема 10. Витрати на виробництво та реалізацію продукції	2	-
11	Тема 11. Фінансово-економічні результати діяльності підприємства	2	1
12	Тема 12. Фінанси підприємства та фінансовий механізм	2	1
13	Тема 13. Фінансова діяльність та кредитування підприємства	2	1
14	Тема 14. Фінансове забезпечення відтворення основних фондів	2	1
15	Тема 15. Система грошових розрахунків та фінансовий стан підприємства	2	-
16	Тема 16. Економічна безпека та антикризова діяльність підприємства	2	-
Разом		32	10

6.4. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Підприємництво як сучасна форма господарювання. Принципи здійснення, форми, типи і моделі підприємницької діяльності. Правове забезпечення підприємництва. Виробнича та посередницька діяльність. Підприємницькі договори (контракти, угоди). Структура договорів і порядок їх укладання. Типовий зміст, загальні й специфічні умови договору. Формулювання конкретних умов договору.	5	8
2	Поняття підприємства, цілі і завдання його створення. Підприємство як господарча система і форма реалізації підприємництва. Правові засади функціонування підприємств. Господарський Кодекс України, його основні положення. Статут підприємства. Генеральна тарифна угода й колективний договір. Класифікація підприємств: за метою та характером діяльності; за формами власності; за чисельністю працюючих; правовим статусом та формами господарювання; за технологічною і територіальною цілісністю; за галузево-функціональним видом діяльності. Об'єднання підприємств: асоціації, корпорації, консорціуми, концерни, картелі, синдикати, трести, холдинги, промислово-фінансові групи. Тенденції розвитку підприємств та їх об'єднань в сучасних умовах.	4	8
3	Сутнісна характеристика структури підприємства. Виробнича структура підприємства та її види. Чинники формування й зміни	4	8

	<p>виробничої структури підприємства. Характеристика загальної структури підприємства.</p> <p>Об'єктивна необхідність і поняття управління суб'єктами господарювання. Планування, організація, мотивація, контроль як основні функції управління підприємствами. Принципи та методи управління підприємством. Організаційна структура управління підприємством. Типи організаційних структур управління.</p> <p>Характеристика та фактори зовнішнього середовища функціонування підприємства. Вплив макросередовища на господарську діяльність підприємства. Вплив мікросередовища на господарську діяльність підприємства.</p> <p>Формування підприємницького середовища. Активізація підприємницької діяльності в Україні.</p>		
4	<p>Напрями та види діяльності підприємства. Операційна діяльність підприємства. Основні положення теорії організації виробництва. Мета, функції та завдання матеріально-технічного забезпечення підприємства. Комерційно-збутова та маркетингова діяльність підприємства, її завдання та функції. Інвестиційно-інноваційна діяльність підприємства. Сутність фінансової діяльності підприємства.</p> <p>Прогнозування як наукове обґрунтування можливого стану суб'єктів господарювання у майбутньому, а також альтернативних шляхів і строків досягнення цього стану. Мета, ознаки, об'єкти й принципи прогнозування.</p> <p>Методологічні основи планування. Планування як домінуюча функція управління, принципи планування. Система планів підприємства. Методи планування діяльності та розвитку підприємства.</p> <p>Сутність та основні етапи стратегічного планування на підприємстві. Бізнес-планування: сутність і призначення. Стадії формування, логіка розробки й поліваріантність структури бізнес-плану. Типовий зміст і методика розробки окремих розділів бізнес-плану. Тактичне планування діяльності підприємства. Відмінність тактичного планування від стратегічного. Оперативне планування поточної діяльності: суть і завдання. Розробка оперативних планів та графіків виробництва. Проблеми удосконалення внутрішньо-фірмового планування за умов ринкової системи господарювання.</p>	4	8
5	<p>Сутність, функції та сегментування ринку. Загальна сутнісна характеристика продукції, її класифікація й вимірники обсягу. Номенклатура й асортимент продукції (послуг). Валова, товарна, чиста й реалізована продукція.</p> <p>Якість продукції (послуг) як економічна категорія. Показники й методи оцінки якості продукції (послуг). Поняття й визначення рівня конкурентоспроможності продукції вітчизняних підприємств на ринку. Стандартизація та сертифікація продукції: складові елементи й принципи здійснення. Економічна і соціальна ефективність стандартизації та сертифікації продукції. Державний нагляд за дотриманням вимог стандартів.</p>	4	8
6	<p>Зміст, завдання та місце виробничої програми в системі господарських планів підприємства. Методичні інструменти</p>	4	8

	<p>аналізу виробничої програми. Основні етапи та методи планування виробничої програми. Схема формування виробничої програми підприємства, її ресурсне обґрунтування. Змістова характеристика матеріально-технічного забезпечення (МТЗ). Форми і системи МТЗ. Обчислення потреби в матеріалах. Запаси матеріалів та їх регулювання. Оптимізація партій поставки матеріалів.</p> <p>Поняття виробничої потужності підприємства. Методи визначення виробничої потужності підприємства та її показники. Фактори, що впливають на збільшення виробничої потужності підприємства та резерви поліпшення її використання.</p> <p>Поняття і значення техніко-технологічної бази виробництва. Складники техніко-технологічної бази, найефективніші способи її формування на підприємстві. Особливості формування виробничої бази на підприємствах різних галузей. Загальна характеристика, види та чинники формування (нарощування) виробничої потужності підприємства. Основні методичні принципи розрахунку виробничої потужності підприємства.</p>		
7	<p>Поняття та види економічних ресурсів. Ресурсний потенціал підприємства: суть та складові елементи. Напрямки підвищення використання ресурсного потенціалу підприємства</p> <p>Поняття персоналу в контексті економічних понять трудових ресурсів, кадрів, трудового потенціалу та ін. Категорії персоналу підприємства (керівники, спеціалісти, службовці, робітники). Поділ персоналу за професіями і кваліфікацією. Визначення чисельності окремих категорій працівників. Кадрова політика й система управління персоналом підприємств. Сучасні вимоги держави й фірми до ділових якостей різних категорій персоналу. Особливості систем управління у фірмах економічно розвинутих зарубіжних країн. Продуктивність праці як економічна категорія. Методичні підходи до розрахунку продуктивності праці на виробничих підприємствах. Чинники зростання продуктивності праці. Мотивація як процес стимулювання людей до ефективної трудової діяльності. Методи мотивації трудової діяльності.</p> <p>Поняття оплати праці. Основна заробітна плата й додаткова оплата праці. Функції оплати праці та їх реалізація. Мінімальна заробітна плата. Тарифна система. Єдина тарифна система розрядів і коефіцієнтів з оплати праці. Диференціація оплати праці за певними ознаками. Оплата праці керівників, спеціалістів і службовців. Форми й системи оплати праці робітників. Вибір форм і систем оплати праці на підприємствах різних форм власності. Можливість колективних форм організації та оплати праці. Сучасна державна політика оплати праці. Механізм державного регулювання оплати праці та соціального захисту.</p>	4	8
8	<p>Матеріальні активи як сукупність виробничих фондів та іншого майна підприємства. Поділ виробничих фондів на основні й оборотні, їх роль у здійсненні процесу виробництва продукції або надання послуг. Майно підприємства соціального призначення.</p>	4	8

	<p>Класифікація основних фондів за ознакою функціонального призначення та участі у виробничих процесах. Структура основних фондів та її види. Первісна, відновна й залишкова вартість основних фондів. Відтворення основних виробничих фондів. Характеристика процесу відтворення основних фондів. Розширене відтворення основних фондів за допомогою їх технічного переозброєння, реконструкції, розширення і нового будівництва. Фізичне (матеріальне) та економічне спрацювання основних фондів. Техніко-економічне старіння засобів праці та його наслідки. Амортизація основних фондів та методи її нарахування. Система показників ефективності відтворення та використання основних фондів підприємства. Шляхи підвищення ефективності використання основних виробничих фондів.</p> <p>Елементний склад оборотних фондів. Характеристика виробничих запасів, напівфабрикатів власного виготовлення, незавершеного виробництва, витрат майбутніх періодів.</p> <p>Показники та шляхи кращого використання матеріальних ресурсів.</p> <p>Сутнісна характеристика оборотних коштів як сукупності поточних витрат фінансових коштів. Виокремлення оборотних коштів, що обслуговують сфери виробництва й обігу. Нормовані й ненормовані оборотні кошти.</p> <p>Призначення нормування (розрахунку нормативів) оборотних коштів. Методи розрахунку нормативів оборотних коштів (аналітичний, коефіцієнтний, прямого рахунку). Основні показники рівня ефективності використання оборотних коштів: коефіцієнти оборотності (кількість оборотів) й завантаження, тривалість одного обороту, рентабельність; методика їх розрахунку.</p> <p>Шляхи прискорення оборотності оборотних коштів. Поняття, види та особливості нематеріальних ресурсів. Об'єкти інтелектуальної та промислової власності. Характеристика інших нематеріальних ресурсів. Нематеріальні активи. Основні риси та особливості. Оцінювання вартості нематеріальних активів.</p>		
9	<p>Сутність, характеристика інвестицій як найважливішого фінансового ресурсу для створення, функціонування й розвитку суб'єктів господарювання. Класифікація інвестицій підприємства. Джерела формування реальних інвестицій.</p> <p>Роль фінансових інвестицій у системі господарювання. Види цінних паперів, порядок їх випуску й обігу. Державне регулювання й масштаби обігу цінних паперів в Україні. Загальні положення методології визначення ефективності виробничих і фінансових інвестицій.</p> <p>Сукупність чинників, що впливають на рівень ефективності інвестицій. Основні організаційно-економічні чинники підвищення ефективності використання капітальних вкладень. Економічне обґрунтування інвестиційних проектів різних суб'єктів господарювання. Стисла характеристика інвестиційного проекту.</p> <p>Загальна характеристика інноваційної діяльності та інноваційних процесів. Локальні й глобальні новинки</p>	4	8

	<p>(нововведення). Взаємозв'язок між окремими видами інноваційних процесів.</p> <p>Організаційні форми інноваційної діяльності. Інноваційна політика підприємства. Методика визначення ефективності технічних нововведень. Народногосподарський і внутрішньогосподарський (комерційний) економічний ефект від створення новинок і використання нововведень.</p>		
10	<p>Поточні витрати, собівартість продукції як комплексний економічний показник. Включення поточних витрат виробництва до собівартості продукції (послуг). Класифікація витрат на виробництво за окремими ознаками (ступенем однорідності, зв'язком з обсягом виробництва, способом обчислення на одиницю продукції). Структура поточних витрат за окремими групами первинних елементів на підприємствах різних галузей і тенденція її зміни з часом.</p> <p>Зміст і методика обчислення кошторису виробництва. Розрахунки кошторису виробництва за окремими економічними елементами.</p> <p>Калькулювання та його місце в економічних розрахунках. Об'єкти калькулювання й калькуляційні одиниці.</p> <p>Обґрунтування й вибір стратегії зниження поточних витрат на підприємствах України.</p> <p>Поняття, роль і функції ціни в ринковій економіці. Види цін та сфери їх застосування. Методи встановлення ціни: собівартість плюс прибуток; забезпечення фіксованої величини прибутку; за рівнем поточних цін (конкуренції); за рівнем попиту тощо.</p> <p>Шляхи вдосконалення ціноутворення на продукцію (послуги) в Україні.</p>	4	8
11	<p>Прибуток і дохід як основні показники фінансових результатів діяльності підприємства. Джерела формування загальної величини прибутку (доходу) підприємства. Типова схема використання прибутку (доходу) підприємства.</p> <p>Рентабельність як відносний показник ефективності діяльності підприємства. Загальна характеристика рентабельності застосовуваних (інвестованих) ресурсів. Обчислення рентабельності: виробничих фондів (виробництва); сукупних активів; власного (акціонерного) капіталу. Рентабельність певного обсягу продукції та окремих виробів. Динаміка і способи підвищення рентабельності на підприємствах різних галузей економіки України.</p> <p>Суть і методичні підходи до оцінки загального фінансово-економічного стану підприємства. Оцінка прибутковості, ліквідності, оборотності, стабільності та ділової активності.</p> <p>Економічна суть і загальний методологічний підхід до вимірювання ефективності виробництва, господарської діяльності підприємства. Класифікація чинників зростання ефективності виробництва за певними ознаками: видами витрат і ресурсів (джерелами зростання); напрямками розвитку й удосконалення виробництва; місцем реалізації в системі управління виробництвом.</p>	6	8
12	<p>Принципи організації фінансів підприємства. Фінансовий механізм підприємства та характеристика його елементів.</p>	6	8

	Механізм державного та ринкового регулювання фінансів підприємства.		
13	Фінансова діяльність суб'єктів господарювання: сутність, принципи та особливості організації. Фінансова діяльність приватних підприємств. Особливості фінансової діяльності товариств обмеженою відповідальністю, командитних і повних товариств. Фінансова діяльність акціонерних товариств. Суть і форми кредитування підприємств банківськими установами. Принципи та функції кредитування. Етапи процесу кредитування. Методика оцінки кредитоспроможності позичальника. Характеристика форм і видів комерційного кредиту.	6	8
14	Капітальні вкладення підприємства: економічна сутність, структура. Джерела фінансування капітальних вкладень підприємства. Бюджетування капітальних вкладень підприємства. Методи і показники оцінки ефективності капітальних вкладень підприємства.	6	8
15	Грошовий оборот підприємства, його сутність та функції. Грошові розрахунки в діяльності підприємств. Безготівкові операції та розрахунки: поняття та класифікація. Форми безготівкових розрахунків. Принципи ведення підприємством касових операцій. Система готівкових розрахунків. Поняття та елементи фінансового стану підприємства. Оцінювання вартості підприємства. Завдання, принципи та етапи експертної оцінки вартості підприємства. Загальна характеристика методів оцінки вартості майна. Дохідний метод оцінки вартості підприємства. Майновий метод оцінки вартості підприємства. Ринковий підхід до оцінки вартості підприємства. Оцінка ефективності функціонування підприємства. Інформаційне забезпечення оцінки ефективності функціонування підприємства. Комплексний аналіз стану підприємства за допомогою фінансових коефіцієнтів: Оцінка майнового стану підприємства. Аналіз показників ліквідності підприємства. Оцінка показників фінансової стійкості.	6	8
16	Суть механізму санації (фінансово-економічного оздоровлення) та її цілі. Програма санаційних заходів фінансово-економічного характеру. Особливості державної підтримки проведення санації потенційно конкурентоспроможних підприємств. Практика й ефективність санації суб'єктів господарювання в Україні. Можливі загрози економічній безпеці суб'єкта господарювання. Основні ознаки достатнього рівня економічної безпеки підприємства за умов ринкової системи господарювання. Обґрунтування стратегії створення належної економічної безпеки підприємства. Основні групи чинників, що формують відповідний рівень економічної безпеки підприємства. Антикризисна діяльність і банкрутство підприємств. Причини й симптоми банкрутства. Визначення зон ризику та реакція підприємства на настання кризового фінансово-економічного стану. Класифікація чинників, що сприяють банкрутству. Процедура оголошення банкрутства в засобах масової інформації.	5	8
	Разом	76	128

7. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

Вивчення курсу не потребує використання програмного забезпечення крім загальноживаних програм та операційних систем, таких як програми презентацій Microsoft PowerPoint, Open Office Impress.

Методичне забезпечення:

- Електронний конспект лекцій з дисципліни «Економіка та фінанси підприємства»;
- Індивідуальні завдання для самостійного виконання (електронний варіант);

8. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

1. Метошоп І. М., Витвицька У. Я., Данилюк-Черних І. М., Ящеріцина Н. І. Економіка і фінанси підприємства: навч. посіб. / за заг. редакцією Метошоп І.М. Івано-Франківськ: ІФНТУНГ, 2020. 547 с.

2. Економіка підприємства: підручник / під заг. ред. д.е.н., проф. Ковальської Л.Л. та проф. Кривов'язюка І.В. Київ : Видавничий дім «Кондор», 2020. 700 с.

3. Горбач Л.М., Котляров В.О. Економіка підприємства: навч. посіб. Київ: Видавничий дім «Кондор», 2021. 620 с.

4. Лисак О.І., Андрєєва Л.О., Болтянська Л. О. Економіка підприємства: навч. посіб. Мелітополь: Люкс, 2020. 272 с.

5. Економіка підприємства : підручник : у 3 ч. Ч. 2 / А. А. Мазаракі, Г. В. Блакита, Г. В. Ситник та ін. ; за заг. ред. А. А. Мазаракі. Київ : Держ. торг.-екон. ун-т, 2023. 472 с.

Допоміжна література

1. Гаватюк Л. С. Фінанси підприємств у схемах і таблицях: навч. посіб. Чернівці: Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2021. 111 с.

2. Економіка та фінанси підприємства: конспект лекцій: навч. посіб. для студентів спеціальності 073 «Менеджмент», освітньо-професійних програм «Менеджмент і бізнес-адміністрування», «Менеджмент інвестицій та інновацій», «Менеджмент міжнародного бізнесу», «Логістика» першого бакалаврського рівня вищої освіти / КПІ ім. Ігоря Сікорського; уклад.: О.В. Гук. Електронні текстові дані (1 файл: 2 265 Кбайт). Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2020. 165 с. Курило О. Б., Бондаренко Л. П., Вівчар О.Й, Чубка О.М. Фінанси підприємств: підручн. Київ: Видавничий дім «Кондор», 2020. 340 с.

3. Соломіна Г. В. Економіка підприємства: практикум. Дніпро: Видавець Біла К. О., 2020. 142 с.